

Sygn. akt I C 223/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 października 2018 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: sędzia SR Wioletta Sychniak

Protokolant: staż. Paulina Jandula

po rozpoznaniu w dniu 26 października 2018 roku w Łodzi

sprawy z powództwa (...) Banku Spółki Akcyjnej w W.

przeciwko P. D.

o zapłatę

1. oddała powództwo;
2. zasądza od (...) Banku Spółki Akcyjnej w W. na rzecz P. D. kwotę 5434 (pięć tysięcy czterysta trzydzieści cztery) złote tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt I C 223/18

UZASADNIENIE

W dniu 7 grudnia 2017 r. (...) Bank S.A. w W. wniósł pozew w elektronicznym postępowaniu upominawczym przeciwko P. D. o zasądzenie kwoty 52 266,01 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz zwrotu kosztów sądowych w kwocie 654,00 zł i kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powód podniósł, że dochodzone roszczenie wynika z zawartej 2 września 2016 r. umowy pożyczki nr (...). Na kwotę objętą pozwem (52 266,01 zł) złożyły się: niespłacony kapitał - 47 756,70 zł; odsetki umowne - 2531,55 zł i odsetki umowne za opóźnienie - 1977,76 zł. W związku z nienależytym wykonywaniem przez pozwanego zobowiązania umownego (brak terminowego regulowania wpłat), skutkującym naruszeniem warunków umowy, zadłużenie powstałe na tle jej realizacji, z dniem 15 sierpnia 2017 r. zostało postawione w stan pełnej wymagalności. W konsekwencji powyższego, pismem z 24 sierpnia 2017 r. pozwany został wezwany do spłaty wymagalnego zadłużenia pod rygorem skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego. Wezwanie do zapłaty nie odniosło oczekiwanego skutku, dlatego powód podjął decyzję o wystąpieniu przeciwko pozwanemu z powództwem o zapłatę.

/pozew w elektronicznym postępowaniu upominawczym k. 3-4v/

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z 23 stycznia 2018 r. starszy referendarz sądowy w Sądzie Rejonowym Lublin-Zachód w Lublinie nakazał pozwanemu P. D. w ciągu dwóch tygodni od doręczenia nakazu zapłacić powodowi kwotę 52 266,01 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 7 grudnia 2017 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 4254,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

/nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym k. 5/

W dniu 21 lutego 2018 r. pozwany P. D. wniósł sprzeciw od nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym. Zaskarżył go w całości i wniósł o oddalenie powództwa oraz zasądzenie od powoda na jego rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu pozwany zakwestionował roszczenie dochodzone pozwem co do zasady, jak i co do wysokości. Zaprzeczył wszelkim twierdzeniom powoda, poza twierdzeniami wyraźnie przyznanymi w piśmie. Zastrzegł sobie możliwość szczegółowego odniesienia się do żądania zgłoszonego w pozwie po uzupełnieniu dowodów, na które powołuje się powód.

/sprzeciw od nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym k. 5-6/

Postanowieniem z 26 marca 2018 r. starszy referendarz sądowy postanowił przekazać sprawę do Sądu Rejonowego dla Łodzi – Widzewa w Łodzi na podstawie art. 505³⁶ k.p.c. ***/postanowienie z 26.03.2018 r. k. 12v/***

W piśmie procesowym z 19 września 2018 r. pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda kosztów procesu oraz o zobowiązanie powoda do przedstawienia wyliczenia prowizji od udzielonej pożyczki ze wskazaniem zakresu podejmowanych czynności i kosztów, które uzasadniałyby przerzucenie na pozwanego obciążenia finansowego z tego tytułu – na okoliczność weryfikacji istnienia roszczenia, jego wysokości, zasadności nakładania na pozwanego obowiązku zapłaty opłat dodatkowych oraz ich zgodności z zasadami współzycia społecznego; zobowiązanie powoda do przedłożenia polisy ubezpieczeniowej potwierdzającej zawarcie umowy ubezpieczenia oraz warunków tego ubezpieczenia – na okoliczność zawarcia umowy ubezpieczenia, wysokości roszczenia wskazanego w pozwie. Pozwany podniósł zarzut przedwczesności powództwa. Zakwestionował okoliczność, jakoby otrzymał przedsądowe wezwanie do zapłaty z dnia 24 sierpnia 2017 r., jak również „warunkowe wypowiedzenie umowy o kredyt gotówkowy” z 19 czerwca 2017 r. Wskazał, że nigdy nie otrzymał wezwania do zapłaty zaległych rat w terminie 14 dni od otrzymania wezwania pod rygorem wypowiedzenia umowy, które to wezwanie, zgodnie z postanowieniami umowy kredytowej, jest warunkiem dokonania skutecznego jej wypowiedzenia. Powód, poza oświadczeniem o wypowiedzeniu umowy pożyczki (warunkowym), przedłożył jedynie przedsądowe wezwanie do zapłaty datowane na 24 sierpnia 2017 r. Zatem nie może być mowy o skutecznym wypowiedzeniu umowy o kredyt konsolidacyjny z uwagi na to, że powód nie dochował procedury określonej w umowie. Umowa między stronami została zawarta w dniu 26 sierpnia 2016 r. na okres 10 lat i wiąże strony nadal.

Pozwany w całości zakwestionował także roszczenie odsetkowe wskazane przez powoda oraz kwotę prowizji, której zasadności powód nie wskazał. Powód pobrał od pozwanego prowizję w wysokości 8314,84 zł. Łączny zysk powoda przekraczał zdecydowanie pułap maksymalnych odsetek, których mógłby domagać się powód. Pozwany zarzucił, że umowa przewidująca liczne, wygórowane opłaty kreuje wobec konsumenta sytuację podobną do lichwy. Oplata prowizyjna została naliczona na podstawie postanowienia umowy, które należy uznać za abuzywne.

/pismo procesowe pozwanego z 19.09.2018 r. k. 62-65/

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 2 września 2016 r. P. D. zawarł z (...) Bank SA w W. umowę kredytu konsolidacyjnego nr (...). Zgodnie z § 1 umowy, jej przedmiotem był kredyt w wysokości 48 910,81 złotych, przeznaczony na:

- potrzeby konsumpcyjne kredytobiorcy (36 000 zł),
- spłatę zobowiązań kredytowych z tytułu umowy kredytu na rachunek prowadzony w Bank (...) S.A. (194 zł),
- zapłatę kosztów kredytu: prowizji od udzielonego kredytu w wysokości 8314,84 zł i jednorazowej opłaty z tytułu zwrotu kosztów ubezpieczenia na życie w wysokości 4401,97 zł.

Zgodnie z § 9 umowy, umowa rozwiązuje się z zachowaniem 30-dniowego terminu wypowiedzenia bądź w każdym czasie – za porozumieniem stron. W przypadku jeżeli kredytobiorca opóźnia się ze spłatą zobowiązania z tytułu udzielonego kredytu, bank wzywa kredytobiorcę do dokonania spłaty zaległości w terminie 14 dni roboczych od daty otrzymania wezwania. Jeżeli należności nie zostaną uregulowane w całości w wyznaczonym terminie, jak również w sytuacji, w której złożony przez kredytobiorcę wniosek o restrukturyzację zadłużenia zostanie odrzucony, bank ma prawo wypowiedzieć umowę kredytu. Od następnego dnia po upływie okresu wypowiedzenia całe zobowiązanie z tytułu udzielonego kredytu staje się wymagalne i traktowane jest jako zadłużenie przeterminowane.

/umowa o kredyt konsolidacyjny k. 46-49v/

W dniu 19 czerwca 2017 r. (...) Bank SA dokonał warunkowego wypowiedzenia umowy o kredyt konsolidacyjny nr (...) z powodu niedotrzymania warunków umowy i nieuregulowania zaległości pomimo wezwania do zapłaty. W piśmie wezwano pozwanego do dokonania, w terminie 14 dni roboczych licząc od dnia otrzymania pisma, zapłaty kwoty zaległości 1918,63 zł, która powstała 20 marca 2017 r. (...) Bank S.A. poinformował o możliwości złożenia, w terminie 14 dni roboczych od dnia otrzymania pisma, wniosku o restrukturyzację zadłużenia. W przypadku nieskorzystania z uprawnień, (...) Bank S.A. miał prawo wypowiedzieć umowę o kredyt z zachowaniem 30-dniowego okresu wypowiedzenia rozpoczynającego się od dnia, w którym upłynął termin 14 dni roboczych, licząc od daty doręczenia pisma. Jeżeli w okresie wypowiedzenia zostałyby dokonana całkowita spłata zadłużenia przeterminowanego (zadłużenie przeterminowane na dzień wypowiedzenia oraz wszystkie naliczone raty i odsetki od dnia wypowiedzenia do dnia spłaty), wypowiedzenie stałoby się nieskuteczne i umowa miała być kontynuowana na dotychczasowych warunkach.

Warunkowe wypowiedzenie umowy pozwany odebrał w dniu 26 czerwca 2017 r.

/kopia warunkowego wypowiedzenia umowy k. 51, kopia dowodu jego doręczenia k. 52/

Pismem z 24 sierpnia 2017 r. (...) Bank S.A. wystosował przedsądowe wezwanie do zapłaty w terminie 7 dni od daty pisma kwoty 50 342,41 zł, na którą składały się:

- 47 756,70 zł tytułem kapitału,
- 2531,55 zł tytułem odsetek umownych,
- 54,16 zł tytułem odsetek karnych

pod rygorem skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego.

/przedsądowe wezwanie do zapłaty k. 50/

(...) Bank S.A. w dniu 7 grudnia 2017 r. wystawił wyciąg z ksiąg rachunkowych banku nr (...). W treści dokumentu wskazana została wysokość oraz struktura zadłużenia ciążącego na pozwanym z tytułu zawarcia oznaczonej umowy, jak również sprecyzowane i podane zostały szczegółowe wyliczenia należności odsetkowych, stanowiących element tego zadłużenia. Na kwotę objętą pozwem, tj. 52 266,01 zł, składają się następujące należności:

- niespłacony kapitał w kwocie 47 756,70 zł,
- odsetki umowne w kwocie 2531,55 zł,
- odsetki umowne za opóźnienie w kwocie 1977,76 zł.

/wyciąg z ksiąg (...) Bank S.A. z 7.12.2017 r. k. 42/

Sąd zważył co następuje:

Roszczenie powoda podlegało oddaleniu jako przedwczesne.

Podstawą faktyczną powództwa było twierdzenie powoda o naruszeniu przez pozwanego warunków umowy (obowiązku terminowego spłacania rat kredytowych), skutecznym wypowiedzeniu umowy kredytu konsolidacyjnego i postawieniu całej należności w stan wymagalności. Tak zakreślona podstawa faktyczna powództwa wymagała od powoda udowodnienia zarówno faktu naruszenia przez pozwanego warunków umowy i podstaw do jej wypowiedzenia, jak i faktu skutecznego wypowiedzenia umowy kredytu oraz wysokości dochodzonego roszczenia. Wobec stanowiska pozwanego, wyartykułowanego w sprzeciwie od nakazu zapłaty oraz piśmie złożonym 19.09.2018 r., powyższych okoliczności Sąd nie mógł uznać za przyznane stosownie do art. 230 k.p.c. Przy czym pozwany w zasadzie nie zakwestionował faktu zalegania ze spłatą rat kredytowych. Wskazywał jednak na uchybienia ze strony powoda, które w jego ocenie powodują nieskuteczność wypowiedzenia umowy kredytowej, a w konsekwencji domagania się wcześniejszej spłaty całej należności z umowy.

W tym miejscu należy przytoczyć treść art. 75 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2018 r., poz. 62 ze zm.), zgodnie z którym w przypadku niedotrzymania przez kredytobiorcę warunków udzielenia kredytu albo w przypadku utraty przez kredytobiorcę zdolności kredytowej bank może obniżyć kwotę przyznanego kredytu albo wypowiedzieć umowę kredytu, o ile ustawa z dnia 15 maja 2015 r. – Prawo restrukturyzacyjne nie stanowi inaczej. Zgodnie z ust. 2 tego artykułu termin wypowiedzenia, o którym mowa w ust. 1, o ile strony nie określą w umowie dłuższego terminu, wynosi 30 dni, a w razie zagrożenia upadłością kredytobiorcy – 7 dni. Treść § 9 umowy zawartej pomiędzy stronami, przytoczona we wcześniejszej części uzasadnienia, odpowiada wymaganiu z art. 75 prawa bankowego. Przy tym, zgodnie z umową, warunkiem dopuszczalności wypowiedzenia umowy kredytu jest uprzednie wezwanie kredytobiorcy przez bank do zapłaty powstałych zaległości w terminie 14 dni. Dopiero po bezskutecznym upływie tego dodatkowego terminu do zapłaty powstaje po stronie banku uprawnienie do wypowiedzenia umowy.

W realiach niniejszej sprawy pozwany zakwestionował okoliczność, aby takie wezwanie otrzymał, a powód nie przedstawił ani treści takiego wezwania, ani dowodu jego doręczenia. Zamiast tego powód przedstawił warunkowe wypowiedzenie umowy kredytu, w treści którego zawarte zostało wezwanie do zapłaty zaległości w kwocie 1918,63 zł. Zostało ono doręczone pozwanemu 26.06.2017 r.

Takiej praktyki powodowego Banku nie sposób jednak uznać za prawidłową, zgodną z postanowieniami umownymi. Dokonanego w ten sposób wypowiedzenia umowy nie można uznać za prawidłowe i skuteczne.

Sąd w niniejszym składzie w pełni aprobuje stanowisko przywołane przez pozwanego, wyrażone w uzasadnieniu wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 8 września 2016 r. (I ACa 28/16, opubl. w Legalis nr 1514720), zgodnie z którym „jednostronne oświadczenie woli wywierające z chwilą jego złożenia innej osobie wpływ na jej stosunki majątkowe nie powinno być dokonywane z zastrzeżeniem warunku, ochrona prawna interesów tej osoby wymaga bowiem, aby zakres skuteczności takiego oświadczenia był precyzyjnie oznaczony. Warunkowe oświadczenie woli o wypowiedzeniu umowy jest więc niedopuszczalne (por. SN w wyroku z dnia 29 kwietnia 2009 r., II CSK 614/08, OSNC 2018 r. Nr 2, poz. 32, s. 84). Zgodzić się również należy w tej sytuacji ze stanowiskiem, które wskazuje, że niewykonanie zobowiązania przez dłużnika może być uznane za warunek w rozumieniu art. 89 KC (por. SN w wyrokach: z dnia 27 czerwca 1997 r., I CR 7/95, OSNC 1995 r. Nr 12, poz. 183 oraz z dnia 8 marca 2002 r., III CKN 748/00, OSNC 2003 r. Nr 3, poz. 33). W konsekwencji oświadczenie woli pozwanego złożone (...) pod warunkiem zawieszającym wykonania w terminie zobowiązania powódki nie było skuteczne”.

W uzupełnieniu przytoczonego stanowiska należy wskazać, że stosownie do art. 89 k.c., z zastrzeżeniem wyjątków w ustawie przewidzianych albo wynikających z właściwości czynności prawnej, powstanie lub ustanie skutków czynności prawnej można uzależnić od zdarzenia przyszłego i niepewnego. W przepisie tym z jednej strony potwierdzona została ogólna zasada dopuszczająca ustanowienie warunku w każdej czynności prawnej, z drugiej natomiast zostały wskazane jej ograniczenia (wyjątki). Za przytoczonym już powyżej poglądem Sądu Apelacyjnego w Białymstoku podkreślić należy, że „w doktrynie i orzecznictwie dominuje pogląd, że wypowiedzenie umowy, jako jednostronne oświadczenie woli o charakterze kształtującym prawo, nie może być złożone z zastrzeżeniem

warunku w rozumieniu art. 89 k.c. Pozostawałoby to w sprzeczności z istotą tego rodzaju czynności, której celem jest definitywne uregulowanie łączącego strony stosunku prawnego. Klóciłoby się z tym uzależnienie takiego skutku od zdarzenia przyszłego i niepewnego, na które strony nie mają wpływu”. Zgodnie zaś z wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 29 kwietnia 2009 r. (II CSK 614/08) „oświadczenie o wypowiedzeniu jest nieważne, ponieważ jednostronne czynności prawnokształtujące, do jakich należy wypowiedzenie, nie mogą być dokonywane pod warunkiem. Wypowiedzenie umowy jako jednostronne oświadczenie woli o charakterze prawnokształtującym nie może być złożone pod warunkiem w rozumieniu art. 89 k.c., gdyż pozostawałoby to w sprzeczności z istotą tego rodzaju czynności prawnej, której celem jest definitywne uregulowanie łączącego strony stosunku prawnego. (...) jednostronne oświadczenia woli wywierające z chwilą ich złożenia innej osobie wpływ na jej stosunki majątkowe z reguły nie powinny być dokonywane z zastrzeżeniem warunku, ochrona prawna bowiem interesów tej osoby wymaga, aby zakres skuteczności takich oświadczeń był od razu oznaczony. Dotyczy to zwłaszcza wypowiedzenia, prowadzącego do zakończenia stosunku zobowiązaniowego o charakterze trwałym, gdyż druga strona powinna mieć od razu pewność co do swojej sytuacji prawnej”.

W niniejszej sprawie nie ma wątpliwości, że powodowy Bank w sposób niedopuszczalny połączył dwie czynności: wezwania do zapłaty zaległości z umowy kredytu z jej wypowiedzeniem, co przybrało formę warunkowego wypowiedzenia umowy kredytu. Z przyczyn wskazanych powyżej taka praktyka Banku jest niedopuszczalna, a dokonane wypowiedzenie jest nieważne. Pozwany nigdy nie otrzymał wezwania do zapłaty zaległych rat w terminie 14 dni od otrzymania wezwania pod rygorem wypowiedzenia umowy, które to wezwanie, zgodnie z postanowieniami umowy, jest warunkiem dokonania jej skutecznego wypowiedzenia. Powód w pozwie nie przedstawił takiego monitu, a z okoliczności sprawy wynika, że takiego monitu nie było. Poza oświadczeniem o wypowiedzeniu umowy pożyczki (warunkowym) powód przedłożył jedynie przedsądowe wezwanie do zapłaty datowane na 24 sierpnia 2017 r. Przy tym nie sposób traktować samego wniesienia pozwu do sądu jako wypowiedzenia umowy. Każde oświadczenie woli o wypowiedzeniu umowy kredytu powinno przede wszystkim spełniać wymogi przewidziane w art. 75 i następnym Prawa bankowego, w tym odnoszące się do terminów wypowiedzenia umowy (tak też Sąd Okręgowy w Łodzi w wyroku z dnia 10 grudnia 2015 r., III Ca 1724/15).

Reasumując: powód nie udowodnił, że doszło do skutecznego wypowiedzenia pozwanemu umowy kredytu konsolidacyjnego, co uprawniałoby go do żądania zapłaty całej należności z ww umowy. Tym samym powództwo jest przedwczesne i – jako takie – podlega oddaleniu. Powyższa konstatacja zwalania Sąd z rozważenia, czy powództwo było zasadne co do wysokości.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. statuującego zasadę odpowiedzialności za wynik procesu. Powód przegrał proces w całości, a zatem zgodnie z powołanym przepisem został obciążony obowiązkiem zwrotu całości kosztów procesu na rzecz pozwanego. Na koszty poniesione przez pozwanego składają się: koszty wynagrodzenia pełnomocnika ustalone na podstawie § 2 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku (Dz.U. z 2015 r., poz. 1800) w brzmieniu obowiązującym na dzień wytoczenia powództwa - 5400 zł oraz opłata od pełnomocnictw w wysokości 34 zł.